

SPIŠSKÝ PATRIOT

NOVINY PRE NOVOVEŠŤANOV TELOM AJ DUŠOU

I august 2014

Na letnej mega párty
Bikiny párty 2014
to žilo ...

strana 1-2

Novovešťan Martin
Čech si zamiloval
Kanadu ...

strana 4

Nestarnúca kapela
Karavana zabáva
už 15 rokov ...

strana 5

Predstavujeme
„malé športy“ –
plážový volejbal
...

strana 7

Editoriál

Už sa tomu ani nechce veriť, ale na výstavbe diaľnice D1 na Spiši sa stalo ďalšie nešťastie. Na cestnom moste pri Spišskom Hrhove sa pri prenášaní žeriavom odtrhol 700 kil vážiaci oceľový diel a zavalil dvoch robotníkov. Ale nie o nešťastných udalostiach na tejto zakliatej stavbe chcem písať. Zaujala ma informácia, že obidvaja zranení chlapi sú z okresu Bardejov. Ani obeť zrúteného mostu pri Kurimanoch neboli z nášho okresu, rovnako ako strelmajster, ktorý prišiel o život v tuneli Šibeník. Česť ich pamiatke a stokrát škoda zbytočne zmarených životov živiteľov rodín. Nemyslím si, žeby boli Spišiaci v takýchto situáciách nejako špeciálne chránení, alebo, žeby nad nimi lietali väčší krídla anjelov strážnych. Myslím si, že na týchto stavbách chýbajú. Spolu s diaľnicou neprišli na Spiš nové pracovné miesta v takom rozsahu, ako sme verili. Snáď len pri ťažbe kameňa, ktorá devastuje našu prírodu, ale aj cesty, mosty a domy obyvateľov Spiša. Už nehovoriac o tom, že cez okres Spišská Nová Ves nepovedie ani meter novej diaľnice. Ešte aj ten diaľničný privádzač sa Národná diaľničná spoločnosť rozhodla postaviť ináč, než sľubovala. Harichovčania si neoddychnu, práve naopak. Cez dedinu im bude prechádzať ešte viac áut než teraz.

Niektó „tam hore“ na nás, Novovešťanov kašle. A tí, ktorí by mali na správnych miestach klopať na správne dvere a „lobovať“, si tichúčko sedia v kanceláriách, vediac, že protestovať sa nevypláca. Už na jeseň si určite aj v našom meste užijeme predvolebné kortešačky. Pamätáte si ešte na sľuby, ktoré odznali pri tých posledných? Pripomeniem vám aspoň 3 - viac práce, diaľničný obchvat a rozvoj cestovného ruchu. Náзор na ich plnenie si už vytvoríte sami. Pekný zvyšok augusta!

-le-

STRAŠIAK, KTORÉHO NOVOVEŠŤANIA NEPOTREBUJÚ

Ten strašiak sa volá nezamestnanosť. Tak ako do iných slovenských miest, prišiel aj k nám, tesne po Nežnej revolúcii. Vtrhol k nám ale nebývalou silou.

Privatizačný valec mečiárovcov prešiel Spišskou Novou Vsou nemilosrdne. Zlikvidoval takmer všetky závody, ktoré dávali prácu a s ňou aj chlieb šikovným a pracovitým obyvateľom mesta. A kým si pán Vladimír a jeho vtedajší kumpáni užívali bohaté dôchodky, alebo ešte stále pracujú vo vy-

sokých funkciách (len v iných kabátoch), Spišská Nová Ves sa z ich rabovačky nedokázala spamätať dodnes. Kde-čo sa už napraviť podarilo, ale boj s nezamestnanosťou zostáva v našom meste alfou a omegou pre jeho úspešný rozvoj. Nie hokejový, alebo futbalový štadión, ani koncertná sála Re-

duty, ale Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny je najnavštevovanejším miestom v Spišskej Novej Vsi. S istou dávkou cynizmu dali mečiárovci na jeho výstavbu obrovské milióny. pôvodné priestory úradu už, po ich vyčíňaní, kapacitne nestačili. „Na minulosť už netreba myslieť, tú už žiaľ zmeniť nemôžeme. Ale

budúcnosť máme z veľkej časti vo vlastných rukách“, začína povzbudivo náš rozhovor Pavol Bečarik, poslanec Mestského zastupiteľstva v SNV aj Košického samosprávneho kraja. Bol zvolený do dvoch inštitúcií, ktoré by mali čo najaktívnejšie pôsobiť na výkonné aparáty (mesto, župa), aby pre zamestnanosť svojich

obyvateľov urobili všetko čo je v ich silách a možnostiach. „Nie je to šprint, ale beh na dlhú trať. Ale treba sa na neho dať.“ takto komentuje Pavol Bečarik úlohu znižovať nezamestnanosť v meste. A pokračuje: „Som presvedčený, že všetci slušní Novovešťania si zaslúžia viac. Tým pokračovanie na str. 2

ŠUŠKANDA

Vyrástli ako huby po daždi. Viete o čom hovorím? Jasné. O hubách. V druhej polovici júla už nevydržali pod zemou a húfne sa rozhodli pozrieť, či sa za rok na zemi niečo nezmenilo. Alebo ich tam vyhnalo počasie, ktoré striedalo teplo s dažďom. A nič iné huby nepotrebujú. Hojne zavlažené vyhúkli zo zeme rýchlejšie ako bambus. Nechali si slnkom opáliť klobúky do hnedá, červena, žltá, či fialova. Armáda hubárov zo Spiša nezaváhala ani na sekundu. Akonáhle sa rozšírila správa o

tom, že rastú, nebolo tej sily, ktorá by zastavila vyznávačov jednej z najkrajších vášní - hubárov. Hríby, kozáky, kuriatka - to je hlavný sortiment, ktorý ponúkajú lesy na Spiši. Pre toho, kto už aspoň raz našiel v tráve, ihličí, machu, alebo pod listím vykukovať bielu nôžku a hneď hlavičku dubáka, už nie je záchrany. Chce ten pocit zažiť znova a znova, ako drogu. Výživná hodnota húb je takmer nulová, rovnako ako ich obsah vitamínov. Ale ich chuť a vôňa, ktorú dodávajú

jedlám je neopakovateľná. Zeleninová polievka, do ktorej pridáte pár kuriatok sa zmení na božský pokrm. Pri vyprážaných bedliach sa klasické rezne stávajú ešte fádnejšími, než v skutočnosti sú. Paprikáš z kozákov, alebo rýdzikov je gurmánskou nirvánou. A taká praženica s mladými prašivkami, to je kulinárska báseň. Hovoriť niečo o kapustnici so sušenými dubákmi je asi zbytočné. Jej kvality musia uznať aj takí ignoranti chutného jedla, akým je dr. Bukovský.

pokračovanie na str. 3

NA LETNEJ MEGA PÁRTY BIKINY 2014 PÁRTY TO ŽILO

Pavol Bečarik načapoval Spišiakom až 500 pív

O dvojdnový letný festival plný hudby, športu, jedla, piva, cocktailov a zábavy prejavili Novovešťania aj cezpoľní slušný záujem. Začiatkom augusta si letnú mega žúrku na novoveskom kúpalisku užilo vyše 1 500 ľudí. „Na Bikiny párty sa prišli zabávať aj ľudia z Kež-

pokračovanie na str. 2

Strašiak, ktorého ...

pokračovanie zo str. 1

nechcem povedať, že doteraz sa im nesnažil nikto pomôcť. Určite áno. Len mám pocit, že to v posledných rokoch akosi zaspalo. A plody dnešnej nečinnosti budeme zberať v budúcnosti. Ja po celý svoj život vyznávam aktívny prístup vo všetkom, do čoho sa pustím. Nie megalomanské plány, ale úspechy dosahovať postupne - krok po kroku. A aj keď sa úspech nedostaví okamžite, som presvedčený, že aktivita a vytrvalosť sa skôr či neskôr oplatí. Existuje dostatok príkladov, že to tak v živote funguje. A nepochybujem, že takýmto receptom sa dajú začať riešiť aj najväčšie problémy v Spišskej Novej Vsi. Nové pracovné príležitosti v prvom rade.“

Na tému pracovných možností sa vyjadril aj poslanec KSK Rasti-

slav Javorský. Dobré vie, že pracovné možnosti neprídu samé od seba. Je o ne potrebné zabojovať. A v tejto oblasti sú neoceniteľným artiklom skúsenosti a chuť ukázať skutky namiesto rečí. Hovorí: „*Je to aj o skúsenosti so zamestnávaním ľudí. Dokázať postaviť a užiť firmu s desiatkami zamestnancov sa v našom regióne rovná malému zázraku. Dávať ľuďom prácu znamená dávať im, a ich rodinám, život, bytie a zmysel života. Nie je nič smutnejšie ako sledovať odchody mladých ľudí za prácou do zahraničia a na druhej strane dôchodcov, ktorí celý život pozitívne pracovali, aby dnes museli dôchodok niekoľkokrát obrátiť v rukách, kým si z neho kúpia nejaké lacné, ale menej kvalitné potraviny. Nevolať po životnej úrovni Švajčiarov, ale po dôstojnom živote pre všetkých pracujúcich Novovešťanov. Aj tých, ktorí pracovali až do dôchodku.*“ Nie poučky z učebníc, ale život a reálne skúsenosti hovoria o význame práce. Rovnako ako o dôsledkoch jej nedostatku. A toto o nich myslia obyvatelia nášho mesta:

Braňo, pracujúci: „Nezamestnanosť spôsobuje hlavne sociálne problémy, je nižšia životná úroveň obyvateľstva, viac rozvodov, trvalejšie narušenie vzťahov, alkoholizmus.“

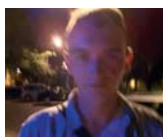
Pavol, pracujúci: „Veľkú fluktuáciu obyvateľstva, rozpad rodín, alkoholizmus a nízku životnú úroveň.“

Jana, pracujúca: „Finančná situácia rodín je tu slabá, vidím veľký pohyb obyvateľstva smerom na západ, mladí tu nenachádzajú uplatnenie. Mnoho rodín žije bez otca alebo matky nielen v detstve, ale aj dospelosti, to zanecháva na deťoch stopy.“

Jozef, dôchodca: „Najväčšia katastrofa je podľa mňa, že zrušili veľké podniky v Spišskej Novej Vsi. Mnoho ľudí prišlo o prácu tu doma, musia odchádzať za prácou do iného mesta, alebo zahraničia. V tom vidím aj príčinu napríklad rozvodov v našom meste.“

Róbert, študent: „Hlavný problém vidím v nezodpovednosti zamestnávateľov. Nasľubujú veľa a pritom nič nesplnia.“

Neradosťné konštatovania. Takéto nálady ľudí dobre pozná aj Pavol Bečarik. Je pripravený vyvinúť maximálne množstvo energie, aby skepsu a dezilúziu mohol už v blízkej budúcnosti začať vytláčať aspoň malý,

opatrný optimizmus. Tvrdí: „*Je veľa, zdanlivo neriešiteľných problémov, na ktoré nemáme priamy dosah. Moja skúsenosť ale hovorí, že keď sa do niečoho vložíme, neexistuje na svete problém (s výnimkou*

tých zdravotných), ktorý by sa nedal vyriešiť. Len netreba v kancelárii čakať na zázrak, ale začať makat', hľadať, cestovať, vybavovať. Ako žiteľ rodiny a dlhoročný zamestnávateľ viem, aké je to zabezpečiť svoju rodinu a prostredníctvom práce pre svojich zamestnancov, aj ich rodiny. A takúto zodpovednosť musia cítiť ako svoj záväzok voči obyvateľom aj funkcionári mesta. Sme tu, v Spišskej Novej Vsi, v podstate jedna veľká rodina. A spoločne si voľme tých, ktorí by sa o ňu mali vedieť postarať. O celú

rodinu, hlavne o tých najzraniteľnejších, nielen o tých, ktorí sú nám sympatickí, ale sme im nejako zaviazaní.“

Možno poznáte amerického westernu s názvom Nezmieriteľní. Je o ľuďoch, ktorí napriek všeobecnému pesimizmu dokázali obnoviť spravodlivosť vo svojej komunite. Dobrá správa pre všetkých, ktorí si myslia, že nezamestnanosť je strašiakom, s ktorým musia žiť. Sú medzi nami aj spišskonovoveskí Nezmieriteľní, ktorí sú dokázať strašiakovi, že u nás nemusí mať na ružiach ustlané. **-le-**

Na letnej mega párty ...

marku, Popradu, či Žiliny,“ uviedol organizátor prvého ročníka novej akcie Matúš Zelený.

„Prišla som tu s kamoškami z Harichoviec. Je to tu neuveriteľné. Letná párty jak sa patrí. Krásne počasie, pivo, hudba, šport, kamošky, čo viac mi chýba, Nič. Dokonalá prázdninová akcia“ rozprávala nám Lenka.

Najväčšími ťahákmi pre akcie boli DJ EKG a rôzne letné športy. „Okrem muziky sme chceli ľuďom priblížiť nové formy športu a cvičenia. Navštevníci si mohli zahrať a vyskúšať beach volejball, street ball, cross race, tae-bo, pilo-

xing, jumbing, či zumbu. No aj pre tých najmenších tu bolo množstvo atrakcií,“ vymenoval atrakcie letného podujatia Zelený.

V turnaji beachvolleyballu vyhral Stanislav Vartovník a Roman Ondrušek. Za nežnejšie pohlavie získali zlatú medailu Silvia a Nikola Murínové. V streetballe bikiny party obsadili prvú priečku basketbalisti Bečarik, Osvald a Antoni. Víťaz súťaže v smečovaní bol Adam Antoni a víťazom súťaže v streľbe trojkových hodov sa stal Dávid Javorský.

Jeden z hlavných sponzorov chváli nápad urobiť uprostred prázdnin takúto super akciu:

„Myslím, že najmä pre mladých ľudí to bola vynikajúca akcia. Okrem zábavy a športu to zviditeľnilo región a tiež novoveské kúpalisko,“ ozrejmil Pavol Bečarik.

Na mega párty, počas dvoch horúcich dní tieklo pivo potokom. „Ja osobne som načapoval Spišiakom 500 pív. V tej horúčave bol smäd obrovský,“ spresnil Bečarik.

Organizátori akcie veria, že Bikiny párty bude aj o rok a potom už pravidelne. Tento mega letný žúr má všetky predpoklady na to, aby sa stal obľúbenou novoveskou atrakciou, rovnako ako Spišské trhy.

(sim)

ZAČALA 2. VLNA GARAŽOVEJ VÝSTAVBY

Cena garáže

8 990 €

vrátane DPH

VÝSTAVBA GARÁŽI NA UL. SADOVÁ 1 V SPIŠSKEJ NOVEJ VSI

PRÍDTE SI ZAREZEROVAŤ SVOJU GARÁŽ

**V prvej vlne bolo postavených 9 garáží.
V 2. vlne bude postavených 11 a 7 garáží.**

**- ohradený a monitorovaný areál
- automatická brána na diaľkové ovládanie**

www.panoramacity-sro.sk

Kontaktujte nás na: Chrapčiakova 688/29, 052 01 Spišská Nová Ves
Tel.: 053/417 32 31, 417 32 39, e-mail: panoramacity-sro@panoramacity-sro.sk

Dedo Mikuláš, familiárne zvaný Mit'ó má tri svoje zlatička: dvojročného labradorského retrievera Luka, osemročného vnuka Lukáša a trinásťročnú susedkinu dcéru Luciu. Cez týždeň majú čo robiť, ale v sobotu ráno sa u deda rozletia dvere a deti zavelia:

Ide sa do lesa. DNES Z PORÁČA NA ZÁVADKU

Na túto turistiku sa tešili všetci. Susedka nás naložila do auta a vysadila na kopci pred Poračom pri turistickom stĺpe, zakývala nám a pokračovala do dediny poklebetiť si so svojou priateľkou zo zédešky, ktorú už roky nevidela. Luk, keď zbadal lúky, na ktorých sa mohol vyšantiť, krútil chvostom ako vrtuľník, čo sa chystá odletieť a deti poskakovali po tráve, lebo som im sľúbil, že cestou sa napasú na čučoriedkach a určite nájdú aj všelijaké huby. Na úvod si neodpustím aj trocha histórie. Spiš zasiahli v minulosti dve vlny kolonizácie. Tá prvá prišla koncom 13.-teho storočia, keď sem privandrovali saskí prisťahovalci a keďže sem prišli od rieky Mosely, je logické, že svoje osady stavali v údoliach. Valasi, ktorí sem prišli po tureckých pogromoch v Rumunsku a Moldavsku boli z hôr a tak sa aj tu usadzovali na kopcoch. A práve dnešná naša trasa nás povedie na spojnici dvoch rusnackých dedín-Porača a Závadky. Najprv kráčame dlhým tiahlym stúpaním vždy južným smerom po modrej turistickej a zelenej cykloturistickej trase cez zmiešaný les, v ktorom prevládajú buky a osamelé statné jedle. Cesta nás po pol hodine privedie na rázcestie pod Holým vrchom. Tí, čo sledujú našu rubriku si možno spomenú, ako sme kedysi minulého roka pokračovali vľavo na Bukovec, dnes ale odbočujeme doprava, stretávame prvých turistov a po zelenej značke sa cez lúky vyberáme na dlhý, ale výškovo nenáročný prechod západným smerom s viacerými výhľadmi na obe strany. V podstate sa nachádzame na rozvodí Hornádu a Hnilca a tak vpravo vidíme do Hornádskej kotliny, kde v letnom opare hľadáme Spišskú Novú Ves i bielu machuľu Spišské-

ho hradu a v diaľke na obzore i Levočské vrchy. Vysoké Tatry sa už ukryli za čiernu hradbu blížiacie sa búrky a tak krajší je výhľad južným smerom, kde za

dolinou Hnilca vidno mohutné zalesnené kopce Volovských vrchov s dominantným Zlatým stolom /kde sa vraj zastavil aj kráľ Artuš, ale to neberte váž-

ne, lebo ten bol podľa legendy skoro všade/. Prechádzame ďalej vždy markantnou poľnou, alebo lesnou cestou po šľavnatých poľanách, stretávame hubárov i cyklistov a na lúkach nachádzame pestrofarebné koberce kvetov, pod mladými briezками húb od výmyslu sveta, muchotrávky, rýdziky, plávky, bedle, hříby i kozáky a deti majú modré ruky i ústa od čučoriedok. Na niektorých miestach je cesta ohradená drevenými kolmi a na jednej z lúk vidíme i stádo kráv a pastiera s frajerkou, spokojne sediacich na zeznanom kmeni stromu. Tu sme tak ďaleko od civilizácie a znečisteného prostredia, že mlieko a syry od týchto kráv by si určite, čo do chuti a zdravia nezadali ani s populárnou alpskou Milkou. Po dvoch hodinách vcelku príjemnej prechádzky sa na obzore objaví kaplnka, pri nej odbočíme vľavo, lebo na chrbte kopca už vidno kostolnú vežu a prvé domy cieľa našej cesty- Závadky. V dedine, kde sa od miestnych dozvedám že tu nie je krčma, (čo je hádam na Slovensku temer nemožné) sa občerstvíme v obchodíku s potravinami, autobusom sa zvezieme do Nálepky a odtiaľ domov. Naša dnešná trasa, ktorú si môžete naplánovať ako dajme tomu popoludňajšiu turisticko - relaxačnou prechádzku, okorenú zberom lesných plodov, poteší najmä tých, ktorí nebažia po náročných stúpaniach ale chcú si v pokoji vychutnať pokojné tempo, mnohé zastávky a široší výhľady na krásnu krajinu Volovských vrchov.

Michal Buza starší

Trasa: Porač - Rázcestie pod Holým vrchom - Smrečiny - Závadka
Prevýšenie: max. 60 metrov
Značenie: modrá a zelená turistická značka, zelená cykloturistická značka
Doba prechodu: cca 4 hod. (aj so zastávkami na zber lesných plodov)
Orientácia: Mapa č. 125 VOLOVSKÉ VRCHY- KROMPACHY 1: 50.000, VKÚ Haramnec
Doprava: tam: BUS SNV - Porač, späť BUS Závadka - Nálepko - SNV

ZÁPISKY POSLANCA V.

Slnko, dážď, búrka, horúčavy, hromy-blesky, krupobitie - všetkom toto nám pripravilo počasie na prvú polovicu prázdnin.

Priznám sa, že sa mi tá rôznorodosť páči. Som rád že žijem v zemepisnom pásme so 4 ročnými obdobiami a nie niekde blízko rovníka, alebo jedného z pólů. Rôznorodosť, a nielen v počasí, je obohacujúca. To isté platí to aj pre takú, na prvý pohľad jednotvárnu, prácu poslanca.

Existujú dva základné prístupy, ktoré som stihol odpozorovať aj v poslaneckých laviciach Košického samosprávneho kraja. Nazval by som ich „Člen stáda“ a „Strážny pes“. Každý správny „Člen stáda“ má pocit, že svoju najdôležitejšiu povinnosť splnil vo chvíli, keď bol zvolený. Prakticky všetci takíto poslanci sú členmi niektorej zo strán. Tá ich nominovala, podporila a teraz má vďaka nim určitú silu ovplyvňovať dôležité rozhodnutia o toku peňazí v regióne. Staré socialistické heslo „V jednote je sila“ úspešne prežilo. A je pravdivé. Problematickým sa stáva vo chvíli, keď je sila, vytvorená jednotou, zneužívaná na obohacovanie sa, rodinkárstvo, uplácenie a pod. Člen stáda sa vyznačuje hlasovaním podľa pokynov politickej centrály. Bezvýhradne súhlasí s návrhmi svojich stranických kolegov a spolu s nimi aj tieto návrhy hlasovaním vždy podporí. A to aj v prípadoch, že niektoré ich rozhodnutia sa nebudú páčiť ich voličom. Disciplína víťazí nad svedomím. Iniciatívny je iba keď ho k tomu vyzvú vyššie postavení spolustraníci. Možno aj kvôli takýmto ľuďom nemajú poslanci v spoločnosti vysoký kredit. „Strážni psi“ sú iní. Nezabúdajú, že zastupujú ľudí a majú by hovoriť ich hlasom. Necítia záväzok voči strane, sponzorom, ani lobbistom. Rozhodli

sa pre prácu poslanca, pretože veria, že dokážu ovplyvniť veci verejné v prospech ľudí, ktorých zastupujú. A tak môžu slobodne kontrolovať ako využívajú peniaze daňových poplatníkov úradníci. V našom prípade úradníci Košického kraja. Pevne verím, že sa do tejto skupiny poslancov môžem zaradiť aj ja. Žiadne výhody som z tejto práce nezískal ja, moja rodina, ani moja firma. A tak to aj zostane. Ak z mojej práce získajú nejaké výhody obyvatelia Spišskej Novej Vsi, resp. Spiša, budem nadmieru spokojný. Budem totiž vedieť, že moja práca má zmysel. Ešte sa vrátim k rôznorodosti, ktorou som dnešné „Zápisky“ začal. Mne v poslaneckej práci ponúka rôznorodosť celá škála oblastí, ktoré má v kompetencii samosprávny kraj. A tak sa niečo nové učím, na inom mieste môžem využívať svoje vedomosti a skúsenosti. V každom prípade je pre mňa každá príprava na rokovanie malým školením. Ak chcem kompetentne diskutovať a argumentovať o problémoch školstva, zdravotníctva, sociálnych vecí, dopravy, či cestovného ruchu, musím im čo najlepšie porozumieť. A o to sa vždy snažím.

Rast'o Javorský

ZNÁMI NEZNÁMI NOVOVEŠŤANIA

Béla Hajts, zakladateľ turistiky na Spiši

Bélu (Vojtecha) Hajtsa budú poznať už asi iba tí najstarší Novovešťania. Nebol to síce ani miestny politik, ani miestny podnikateľ. Bol však zanešený prírodovedec, archeológ a hvezdár. Multifunkčný Béla Hajts bol pionierom turistiky na Spiši. V bývalom Uhorsku bol predsedom prvej turistickej organizácie. Vymyslel aj názov našej prírodnej perly - Sloven-

ský raj - to bol jeho nápad. „*Bol to taký fúzkatý pán, ktorý spravil pre Spiš veľmi veľa. Urobil prvý splav Prielomu Hornádu, postavil prvú drevenú útulňu na Kláštorisku a je po ňom pomenovaný aj jeden turistický chodník v Slovenskom raji, volá sa Hajtsov chodník*“, prezradil nám historik Michal Slivka. Aktívny Béla sa pričínal aj o sprístupnenie viacerých jas-

kýň a roklín v Slovenskom raji. Zbieral turistickú literatúru, mapy a fotografie. V roku 1904 so svojim bratom Ľudovíkom založili v Spišskej Novej Vsi súkromné observatórium. V roku 1910 v ňom pozorovali Halleyovu kométu. Všetstranne vzdelaný, aktívny, jednoducho osobnosť, ktorá vstúpila výrazne do dejín mesta. Béla Hajts žil kedysi v centre Spišskej. Vo vile,

ktorá je rovnako osobitá, ako bol on. Michal Slivka nám upresnil jej polohu: „*Oproti bývalému sídlu je Hajtsova vila*.“ Nám sa podarilo zistiť, že dnes tento vzácny dom vlastní niekdajší minister vnútra, Gustáv Krajčí, ktorý ju momentálne opravuje. Existuje ešte jedna pamiatka na vzácného človeka - Bélu Hajtsa. Pri Letanovskom mlyne pamätnú tabuľu. Béla zomrel 11. septembra 1926 v Spišskej Novej Vsi.

(sim)

Šuškanda ...

pokračovanie zo str. 1

Áno, to všetko vidím a predstavujem si, keď v lese nájdem zdravú a chutnú hubu. Okrem sluchu si obrovskú radosť užijú všetky moje zmysly. Jednu vec som si uvedomil, keď som mal to šťastie a navštívil parížsky Louvre. Obdivoval som majstrovské diela excelentných maliarov. Vystál si radu na Leonardovu Monu Lizu. Díval som sa na

ten obraz zo vzdialenosti asi 10 metrov a skúšal v sebe prebudiť pocit krásna a šťastia z pohľadu na niečo úžasné. Nepodarilo sa mi to. Pri každom nájdennom hribe sa spoľahlivo dostaví.

-leb-

SPOMIENKY NA „STARÚ“ SPIŠSKÚ NOVÚ VES

AKO SME S EVOU LETOVALI

Už mám čas. Už sa môžem len tak poflakovať po námestí, vypiť si píkko na terase, posedieť v parku na lavičke, zakloniť hlavu dozadu, aby som dovidel na vežu a hodiny, ktoré ma neúprosne, ako boxera, čo lape po K.O. dych, odpočítavajú. Už mám čas.

Eva nebola v Spišskej už viac, ako dvadsať rokov. Sedíme na medzi v trávě, kdesi na lúke pod Blaumontom, poťahujeme z jedinej Marlborcky, ktorú našla v kabelke a cez krúžky modrého dymu pozeráme na naše mesto, v ktorom sme obaja vyrastali. Pozeráme. Ale každý vidí niečo iné. Lebo ja som tu ostal, ale Eva kedysi v deväťdesiatom odišla. Do Mnichova.

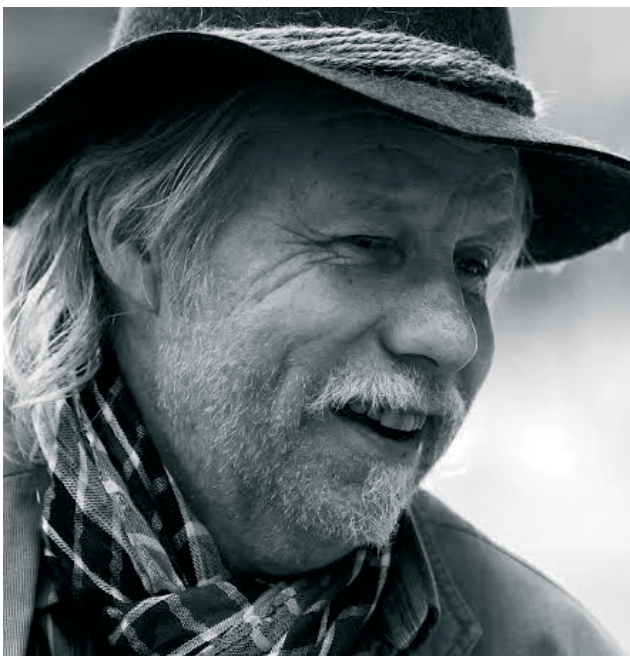
„Ty. A tam je čo? A ten komín vľavo? A tá cesta do Levoče išla predsa inde, no nie? A kde sú rampy? A toto? Ved' tu kedysi bola lúka?“, oči behajú po horizonte, rukami máva, akoby chcela odletieť dole do doliny, nechápe. Priveľa otázok, ale len málo odpovedí. Hádam jediná správna. Uprostred mesta sa už stáročia hrdo týči tá istá najvyššia kostolná veža Slovenska. Oči sa zastavia na nej, Eva sa na okamih upokojí, pozrieme sa na seba, žmurknú zreničky a v hlave sa začnú hľadať a potom aj spájať neuróny spomienok.

Jún tisíc deväťsto šesťdesiat osem. Práve sme zmaturovali. Evina mama nám balí do ruksačiku rezne a chlieb, otec

fľašu vodky, starší brat kľúče od chaty na Čingove a my si odchádzame užiť pootvorené brány do dospelosti. Za malými okienkami chatičky pri Hornáde v Slovenskom raji prichádza na rozkvitnutých lúkach s pestrofarebným kobrom kvetov leto. Ako o tom spievali Prúdy: „Ten čas ospalý, čas malín“.

A keď sme za tými okienkami o niekoľko dní a hlavne nocí dospeli a urobili skúšky na vysokú, opustili sme Spišskú a vracali sa do nej už len pred skúškami a na sviatky.

Ale hlavne v lete do táborov na prázdniny. Lebo telo nás ťahalo naspäť v čase, srdce v priestore. A hoci mesto medzitým v priestore omladlo a Eva v srdci zostarla, faktom ostáva, že aj pred štyridsiatimi rokmi mali ľudia v lete tie isté problémy: Ako sa ochladiť v horúcich panelákových bytoch, (najlepšie pôsobila studená sprcha), ako naložiť do octu čo najviac uhoriek, nazbierať čo najviac malín na lekvár a nasušiť čo najviac húb, aby v zime špajza nezívala prázdnotou, no a tretí problém nastal, keď sa deti s vysvedčením dovalili domov a radostne zvolali: „Sú tu prázdniny!“ A tak sa išlo do táborov. Ibaže vtedy trvali pionierske tábory tri týždne a mohli si ich dovoliť aj tí, čo mali viac detí, lebo existovalo čosi, čo sa hrdo nazývalo ROH a nie je dôležitá skratka čoho to bolo, ale fakt, že to bola organizácia, čo sa naozaj starala

MICHAL BUZA STARŠÍ

Narodil sa 6.5.1950. Od šiestich rokov obyvateľ Spišskej Novej Vsi. Celý život zasvätil práci v kultúre prevažne s deťmi a mládežou. Stredná generácia si ho môže pamätať ako protagonistu „Štúdia 77“, pesničkára a autora divadelných hier maloformistickej scény. Veľký milovník turistiky, hôr a alpinizmu. Pravidelne prispieva do obľúbenej rubriky: „Ide sa do lesa“ a varí pre Vás recepty do starej macere.

o svojich členov a ich rodinných príslušníkov, teda aj deti. Naším domovským táborom bol ten v Novoveskej Hute. Vtedy to ešte nebola miestna časť Spišskej Novej Vsi, chodil tam autobus, kde ste sa mohli viesť aj vedľa šoféra na kapote od motora, mladé mamičky na prednom sedadle, dvere sa otvárali na kľučku, lístky štikal konduktor a šofér si na obrátke konečnej odsko-

čil domov zajesť a do Poľovničky na malé pivo. Ja som robil v tábore športového vedúceho, Eva vedúcu oddielu. Je pozoruhodné, že hoci tu vládla disciplína a poriadok, deti napriek tomu nehundrali a až na malé výnimky podivínov a mamičkiných maznáčikov sa do tábora vždy tešili. Ráno sa začínalo skutočne ráno, buď listky štikal konduktor a šofér sa na obrátke konečnej odsko-

pár minút bola zobudená celá dedina a s ňou aj najväčší spáči a Hutňania tak nezmeškali do práce a táborníci na slávnostný nástup. Každý vedúci oddielu referoval slovami o stave družstva a výzorom o stave seba samého, prečítal sa program na celý deň, vztýčila sa vlajka a zaspievala pionierska hymna. Po raňajkách začal program a verte, že deti i vedúci mali vždy až do večera čo robiť a tak už po desiatej svietili do noci iba biele záclonky domčekov a lampášiky miliónoch hviezd nad Novoveskou Hutou. Obdivuhodné bolo i to, že medzitým na izbách vládol poriadok a ten bol aj vedúcimi kontrolovaný a hodnotený. O stravu sa starali miestne ženičky a tie varili také dedinské dobroty, že nikoho nenapadlo ísť do obchodu na chrumky, soľky, čipsy, keksíky, brumíky, lízatka a sladké zafarbené tekuté blbosti. Pri bráne stála celý deň stráž a rodičia mohli vstúpiť len vo výnimočných prípadoch a keďže neexistovali mobilné telefóny, nikto nestresoval, čo sa kde, kedy, ako, s kým a prečo deje.

Mimoriadne boli najmä medzinárodné tábory, keď do Huty zavítali deti z Ukrajiny, Maďarska, Poľska a NDR. A tak sme večer pri táboráku vyspevovali kalinku, azasip, nejsteš moja, graue volken, oslavovali družbu, sabačák, solidarňoš a frojndšaft a potom sa na konic dlho lúčili pri autobusoch, lebo za tie tri týždne vzniklo

vždy veľa priateľstiev a často aj niekoľko lások. Ešte, že Eva mala veľké srdce a tak sa tam zmestili všetci a problém nebol v nedostatku miesteniek, ale v skutočnosti, že koncom augusta sa zas všetci museli odsťahovať do svojich domovov od Senice nad Myjavou až po Gombasek, od Mukačeva po Ajsenhitenšat a od Krakova po Sombatej. V septembri sme si potom išli s Evou užiť zarobené peniažky na Zemplínsku širavu a keď sme už mali vody naozaj dosť a Eva vyzerala v bledomodrých bikinách a čokoládovohnedej pleti ako práve zvolená miss Jugoslávie, zbalila si kufre a slovenskou strelou, ktorej to v tých časoch trvalo ako dnešným Icečkáam (vravel som, že niektoré veci sa dodnes nezmenili) zase odjachať do Bratislavy. A potom, jedného krásneho dňa, keď sa na hoteli Flóra na Čingove objavil v perfektnom sáčku a s prepchatou peňaženkou striebrovlasý Helmut, odjachať na mercedese aj do Mnichova.

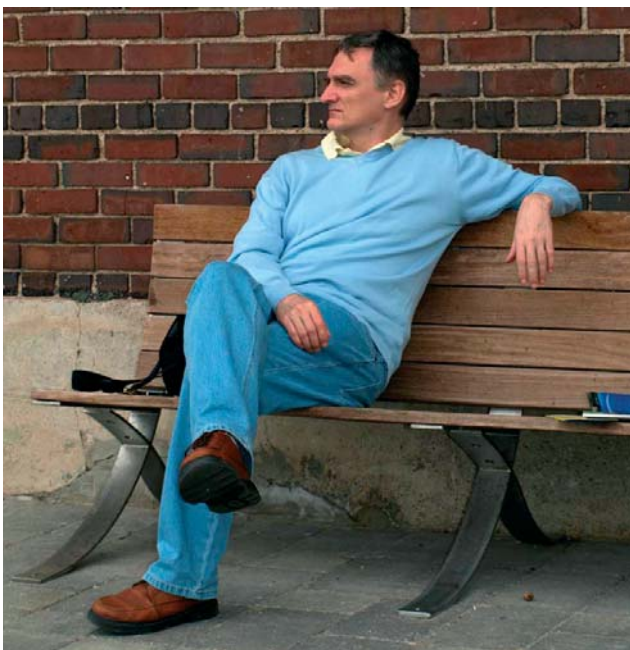
A tak sme si mohli sadnúť na medzu pod Blaumontom a plecami sa opierať o seba až niekedy o dvadsať rokov, keď už Helmut prestal nosiť frajerské sáčky, peňaženka mu schudla, ako po odtučňovacej kúre a blatníky na Mercedese začali kvitnúť hrdzou. Zrazu to začalo Evu znova ťahať do spomienok na „Starú Spišskú“ A ja som rád, že si v tej súvislosti spomenula na mňa.

NOVOVEŠŤAN MARTIN ČECH SI ZAMILOVAL KANADU

Martin žije v Toronte, v hlavnom meste provincie Ontário. Podľa Martina je Toronto najväčšie kanadské mesto s multikultúrnou populáciou.

„Metropolitná oblasť Toronta má viac ako 5 miliónov obyvateľov,“ spresnil. Novovešťan Martina Čecha Kanada oslovila natoľko, že ju už dvanásť rokov nazýva domovom. „Ponúka mi perspektívu, pocit istoty, zákonnosti a vzájomnej úcty,“ priblížil. Zaujímalo nás dôvod, prečo Novovešťan Martin odišiel žiť do Kanady. „U mňa to bolo sklamanie zo smerovania Slovenska v 90-tych rokoch. Po roku 1989 sa síce zrušila vedúca úloha komunistickej strany, avšak takmer všetky kľúčové posty v hospodárstve a politike ostali naďalej v rukách bývalých komunistov. Lustračný zákon ostal len na papieri,

vstup do EÚ a NATO bol v nedohľadne. Alternatívnou odpoveďou by mohla byť pieseň od Karla Kryla - Demokracie rozkvétá,“ povedal. Martin v Kanade zbožňuje prírodu. „Je tu nádherná príroda a množstvo národných parkov. V súčasnosti sa pre turistov dokončuje Trans Canada Trail, na ktorý sa veľmi teším. Po dokončení bude spájať turistické chodníky naprieč Kanadou do jednej obrovskej siete v dĺžke 23000 kilometrov,“ hovorí o dôvodoch, prečo sa do Kanady zamiloval. Ako sám Martin tvrdí, neodmysliteľnou súčasťou mesta, v ktorom žije je hokejový klub Toronto Maple Leafs. „Je jedným z najstarších

klubov NHL. V Toronte sídli Hokejová sieň slávy, v ktorej sú i mnohí slovenskí a česko-slovenskí hokejisti. Okrem hokeja je tu obľúbený aj baseball, reprezentovaný tímom Toronto Blue Jays a NBA zastupujú basketbalisti Toronto Raptors. Pre milovníkov filmového umenia sa tu každoročne koncom leta koná medzinárodný filmový festival TIFF Toronto. Zúčastňujú sa na ňom filmové hviezdy z celého sveta. Jednoducho každý si tu nájde niečo, čo ho osloví,“ doplnil. Martin sa na Slovensko neplánuje vrátiť. Jeho brat totiž žije už 16 rokov v Spojených štátoch. „Je to iba zopár hodín jazdy autom od Toronta. A mo-

jej sestre učarovala Kanada rovnako ako mne. Už sú to 3 roky, čo sa vysťahovala a usadila v Toronte. Rodičia nás pravidelne navštevujú a s kamarátmi som vďaka internetu v úzkom kontakte,“ priblížil. Martin Čech príde do Spišskej Novej Vsi iba na návštevu. „Hrdosť ku krajine sa stráca, ak vám rodná zem vezme občianstvo, pretože ste sa rozhodli žiť niekde inde,“ sklamané zareagoval.

Martin si v Kanade veľmi rád pochutná na grilovanom lososovi a javorovom sirupe. A ani tisíce kilometrov od rodnej Spišskej nepohrdne pravou slovenskou kapustnicou.

(sim)

NESTARNÚCA KAPELA KARAVANA ZABÁVA UŽ 15 ROKOV

Oblíbená novoveská skupina Karavana robí svojou muzikou ľuďom radosť už 15 rokov. „Za ten čas sme vydali jedno oficiálne CD. No naše piesne sa objavili aj na ďalších šiestich CD s inými skupinami,“ hovoril o úspechoch líder kapely a jej člena jamajská duša, Ján Bugoš alias Buggi.

„Karavanisti“ odohrali množstvo reggae koncertov po Slovensku, v Čechách, Poľsku, Nemecku a Srbsku. Jej zakladateľ a frontman nám prezradil, že najlepšie sa im hrá na festivaloch u našich západných susedov, v Čechách. „Všade sa hrá dobre, kde ľudia vytvoria super atmosféru. Musím však povedať, že v Čechách na festivaloch to nemá chybu. Starajú sa tam o nás ako o kráľov,“ prezradil.

Počas koncertovania po Európe zažili „Karavanisti“ viacero vtipných zážitkov. „Šli sme na festival do Srbska a mali sme

prenajaté auto s vodičom, ktorý celú cestu v kuse nadával. Ten vodič reagoval na všetko, čo bolo na ceste - na ľudí na priechode a podobne. Nakoniec sme zabúdili. Cestou späť sa mu pokazilo auto a ako na potvoru začalo husto pršať a my sme zostali uväznení v tom aute,“ zaspomínal Buggi na príjemno - nepríjemný zážitok, dnes už s úsmevom.

Texty piesní skupiny Karavana sú najmä o láske, ľuďoch a o rôznych situáciách, ktoré život prináša. Jamajské reggae je medzi Novovešťanmi veľmi obľúbeným hudobným žánrom. „Vždy sa viem na ich skladbách tak vyšaliť. Milujem tento druh pohodovej muziky,“ povedal Novovešťan Lukáš. „Reggae je v prvom rade pohoda zo života. Je to spojené s letom, plážami. Je to aj o politike, ale to hlavne na Jamajke, kde je situácia iná, než u nás. Nevie si predstaviť, že by

som napísal text o nasej situácii u nás na Slovensku,“ s úsmevom spresnil Buggi.

Momentálne majú „Karavanisti“ letné prázdniny. Cez leto ich songy milovníci reggae naživo počuť nemôžu. „Niektorí členovia museli opustiť kapelu. Najbližšie budeme koncertovať až na jeseň a v zime po kluboch,“

vysvetlil Buggi. Nateraz je v Karavane deväť muzikantov. Kapelu však čaká rekonštrukcia. A či už pribudnú jeden alebo traja noví muzikanti, niet pochyb, že ich hudba zostane rovnaká - v pohodovom rytme, prehriata karibským slnkom a rozdáajúca dobrú náladu.

(sim)

NOVOVESKÉ DIVADLO HRÁ AJ CEZ LETO, DIVADELNÉ PRÁZDNINY NEMÁ DIVADLO KONTRA BODUJE!

Profesionálne, nezávislé, kvalitné divadlo Kontra vzniklo pred siedmymi rokmi.

„Bolo to kvôli vzniku hry Howie a Rookie. Odtedy sme už zrealizovali 11 premiér,“ vysvetlil šéf divadla Kontra, Peter

Čižmár. Za sedem rokov tvrdej driny získali divadelníci z Kontry viacero vzácnych ocenení. Za hru Howie a Rookie dostali až tri ceny - Dosky, Objav sezóny a cenu Prekvapenie Novej Drámy. Pre divadelníkov bolo zadosťučinením, že za túto divadelnú hru ich pozvali na svetový festival do Edinburghu. Za najväčší úspech považujú vždy každú novú hru. „Pre nezávislé divadlo totiž nie je ľahké vyprodukovať nový titul,“ uviedol Čižmár.

Divadelné predstavenie v klubovom, tridsať miestnom divadle Kontra so stálou scénou si môžete vychutnať v

priestoroch Matice slovenskej, na Zimnej ulici. Kontra chce Spišiakom predviesť jedinečné divadlo, aké sa hráva v New Yorku, Londýne a ďalších európskych metropolách. Heslo hercov z Kontry znie: „V Spišskej Novej Vsi sme doma a divák je pre nás náš host!“

Cez leto si pre nás talentovaní herci, Peter Čižmár, Tomáš Diro, Andrej Palko, Zuzka Ogurčáková a režisérka Klaudyna Rozhin pripravili predstavenie na Spišskom hrade. „U nás v Kontre budeme v druhej polovici augusta hrať hru Nenávidím, Rum a vodka, Kame-ne vo vreckách. Chystáme sa aj

na niekoľko festivalov do Čiech a Poľska,“ prezradil letné plány.

Aj keď sú divadelníci z Kontry Spišiaci, nikdy sa nestalo, aby si niekto robil srandu z ich pôvodu. „Nie, nikdy sa nám to nestalo. Dokonca sme k nám priťahli niekoľko zahraničných súborov, ktorí boli mestom aj prírodou okolo veľmi očarení. My sme na náš región nesmierne hrdí,“ zareagoval líder divadla.

Kontra snáva svoj skromný divadelný sen. „Zostať nezávislým divadlom nezávislým od financií,“ uzavrel Peter Čižmár.

(sim)

FOTOREPORTÁŽ

SPIŠSKÁ NOVÁ VES Z VTÁČEJ PERSPEKTÍVY

VÁCLAV CIMBUREK: „NECH NA L'ADE ROZHODUJE TALENT, NIE OTCOVA PEŇAŽENKA“

Tí neskôr narodení si skôr budú pamätať jeho syna. Václav Cimburek mladší bol šikovným útočníkom HK SNV, no hokejové gény zdedil po otcovi.

Dnes už 62 – ročný Václav Cimburek starší dlhé roky chránil v brankárskom výstroji hokejovú svätyňu vtedajšieho Geológu Stavbár Spišská Nová Ves. A hoci „Venco“ ako ho nazývajú kamaráti, nie je rodeným Spišiakom, tento kraj si zamiloval a žije v ňom až dodnes. A v jedno júlové horúce popoludnie si pri vychladenej desiatke zaspomínal na staré časy, ale i trefne pomenoval súčasnú boľáčku nielen novoveského hokeja.

Nie všetkým Spišiakom je meno Cimburek dostatočne známe, skúste sa čitateľom predstaviť.

Ako ste už v úvode poznamenali, nie som rodený Spišiak a dokonca ani Slovák. Narodil som sa a hokejovo vyrastal v Ústí nad Labem, no celý život sa cítim Čechoslovákom. V rannom detstve som ako každý mladý chalanisko robil veľa športov. Cez leto sme zväčša hrávali futbal a v zime keď zamrzli rybníky, tak sme mastili hokej. Tam si ma všimol pán Kondrát, ktorý ma stiahol do hokejového klubu a už to išlo. Nasledoval dorast i juniorka v Ústí, základnú vojenskú službu (ZVS) som si odbil v Dukle Liberec, čo bol v tom čase po bájnej Jihlave a Trenčíne tretí najslávnejší ar-

mádný klub v republike. Tam si ma všimli i reprezentační tréneri a hoci som žiaden ostrý zápas v repre neodchytal, spoločné sústreďenia s Jánom Šterbákom, Onofrejom, Bačom, či bratmi Tikalovcami stáli za to.

Ako ste sa vôbec dostali do Spišskej Novej Vsi? Po skončení ZVS, v ktorej som okúsil aj federálnu ligu v drese Dukly Jihlava, som sa vrátil späť do Ústí nad Labem, kde som sa stal stabilnou jednotkou. Mal som ponuky z Českých Budějovic, Litvínova, a dokonca i zo slávnej pražskej Sparty, no vtedajší manažment, ktorý

chcel postúpiť do najvyššej ligy, nechcel o mojom odchode ani počuť, a tak som až do 32 rokov chytal doma. Následne som sa rozviedol a akosi som už v Ústí ostať nechcel. Do Čiech ma však vedenie pustiť nechcelo, a tak padla voľba na Slovensko. Môj dobrý priateľ a bývalý brankár Lád'a Nedela, ktorý chytával v Spišskej Novej Vsi, mi o tomto klube veľa pekného porozprával a ja som napokon prikývol.

Akú partiu ste na Spiši našli? Musím povedať, že perfektnú. Najprv som bol v šoku, že náš zimák má iba strechu, boky

boli odkryté, no hokejová partia a hlavne neuveriteľní fanúšikovia vyvážili všetko negatívne. Veď Spišská Nová Ves mala v 2. SNHL suverénne najvyššiu návštevnosť na Slovensku, nad ktorou krútili hlavami aj v hokejových baštách bývalého Československa. A spoluhráči? Radosť spomínať. Skvelí hokejisti, výnimoční ľudia. Hančák, Köver, Žec, Brtán, Babik, Ilavský, Kostelník, či starý Vaic a mnoho ďalších mi urobili zo Spišskej Novej Vsi mesto, ktoré som si zamiloval. Až tak, že som sa tu aj druhýkrát zaľúbil a som tu až dodnes.

Čo sa s vami dialo po skončení kariéry? Keďže som mal trénerskú trojku a veľmi som chcel pomôcť a aj niečo splatiť spišskonoveskému hokeju, začal som trénovať brankárov. Mojimi rukami prešli Marek Novotný, či Peťo Dobrovič a do tajov la-pačky a vyrážačky som zaučal aj súčasného reprezentačného brankára Júliusa Hudáčka. V tom čase mal hokej na Spiši „pod palcom“ nezabudnuteľný obranca Igor Nikulin, no potom prišiel „niekto“ a rozhodol, že hokej na Spiši predsa nebude robiť Rus a Čech, a tak sa moja trénerská anabáza skončila.

KRÍŽOVKA

Vždy ma udivoval poriadok a čistota vo Švajčiarsku. Keď som sa spytoval, ako dokážu mestá a krajinu udržať v takej čistote, dostal som jednoduchú odpoveď: „Mám dom. Je môj. Stojí na mojom pozemku a ten pozemok je na mojej ulici. Tá ulica je v mojom meste a mojej krajine. Starám sa o ne, lebo to všetko je moje.“ Pochopil som, že (TAJNÍČKA 1,2,3,4).

Autor: Albín Medúz

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
A																				
B																				
C																				
D																				
E																				
F																				
G																				
H																				
I																				
J																				
K																				

Vodorovne: **A:** pozvaní ľudia - os, česky, slangovo - označenie vojsk rýchleho nasadenia v Nemecku, počas druhej svetovej vojny - veľhad americký - začlení. **B:** trhal - TAJNÍČKA 3 - patriaci Ivovi. **C:** viera arabov - člen kmeňa Olmekov - patriaci Inkovi - opekajte. **D:** S, foneticky - rybie vajíčko - TAJNÍČKA 1 - rastlina na výrobu kokaínu - alebo, ang. **E:** poriadny chlapisko - časť tela - zázrak - potvorské ženy. **F:** rieka v Rusku - prvá časť zložitých slov označujúcich prítomnosť aminokyselín - prekážka - potok po rusky - zástup. **G:** bodavý hmyz - malá Etela - kľb na nohe - nočný vták. **H:** kokpit - moju po česky - podľa mňa, nemecká skratka (meines Erachtens) - címer - lekársky zásah do chrbtice. **I:** porast lúk - TAJNÍČKA 4 - ľudia na javisku. **J:** Okresný výbor, skratka - predložka - malá Terézia - solmizačná slabika - premeriaval - časté čínske meno - hliník, chem. značka. **K:** mena v Jemene - Oldřich, domácky - váhová jednotka - kruh tancujúcich - francovka.

Zvisle: **1:** porušenie božích zákonov - lekár. **2:** Okresná Vojenská správa, skratka - TAJNÍČKA 2 - trhajú. **3:** nasávali - dlhá, namáhavá púť. **4:** stisk - detský pozdrav - pozeral. **5:** rímska štvorka - umierajme - Severoatlantický pakt. **6:** krídlo, odborne - ženské meno - cestoval, po česky. **7:** valčík, po nemecky - zosilnený zápor v češtine - francúzska nadávka. **8:** ôsmak, po česky - olovené závažie. **9:** jestvujete - kozub - majiteľ poľnoh. pôdy. **10:** sekol, po česky - nehovorili pravdu. **11:** majú sen - skončil česanie. **12:** Benjamín, ang. skratka mena - pozri, po rómsky - letným pohľadom. **13:** patriaci ockovi - obec na Záhorí. **14:** atóm, po česky - rozprávková bytosť (Peter) - predpona slov so zmyslom úrad. **15:** 3 x V - zariadenie na ohrev vody - sekal. **16:** pádová otázka - vodný tok - ustúpilo na bok - **17:** medikament - ŠPZ vozidiel okresu Veľký Krtíš - mohla. **18:** Evička, domácky - podpísom potvrdil. **19:** anglický zápor - rázovitá oblasť Slovenska - samec kozy. **20:** drobné zvyšky pri sekaní dreva - uviedla do varu.

Pomôcky: AMINO, ANABÁZA, ANE, BIRO, DIK, DON, LUMBAR, MERD, PAN, PERNEK, RIAL.

RECEPTY DO STAREJ MACERI

BOROFKOVY KOLAČ Z MRAZNICI

Bez mučenia še priznam, že najlepší borofkovy kolač som okoštoval na horskej chace pod Breche Pacave vo francuských Alpoch, aľe v škole na esveeške som še okrem milovanej ruščiny učil po nemecky, ta toten recept, važení, zostane pre nas asi ešči bars dľuho v regalu „Nezname kolače“.

Aľe aj borofkovy kolač Zajacovej ženy v Hnilčíku na Mraznici bul taky fajny, že kec s nim prišla do baru, ta sme das na pol hodziny zabudli na šumnu Moniku z druhej strany pultu a kym še Zajacova žena scihla vracic z inšpekcijske v kuhyni, ta už lem začudovane kukala na prazdny pľech a popod fuz sebe zašomrala: „Ta. A možem še spakovac a isc zaš na borofky.“ Nacahla čižmy a už zme ju vidzeli jak cah hore lyžjarskym svahom k ľesu. „A zaš je na dva hodziny pokoj“, zaklincoval Zajac, objednal ďalši a obidvome sme še zaš ponorili do hlubokych tmavych Monikinych očoch, co s farbu bili na tote borofky.

Čeho a keľo mušela mac v špajzke?

pol kila polohrubej muky, štyracec gramy droždža, pejdžešat gramy kryštalcukru, pejdžešat gramy masla, vajco, kuščičko soli, štverc litra mľeka, tri veľke ložky praškoveho cukru, oľej a das pol kila borofky

A nazepomla ani na posypku

džešec deka hrubej muky, telo isto praškoveho cukru a šescdžešat gramy masla

Jak to zrobila, kedz še skuľala zo svahu, vyzula čižmy a umyla ruky a borofky?

Najsaperfši do muky pridala droždže, co zmješala s cukrom, džabla tam cale vajco (pre začinajuće gazdzinky ľem podotykam, že bez škrupiny),vlažne mľeko, kuščičko soli a z ruku, co bula vytrenovana, (kedz prišol stary Zajac z karčmy neskoro domu) vypracovala cesto. Kym cesto na hornej prični peciku pomaly v ceple kyslo, rozmyšľala Zajacova žena, jak to panboch „frajersky“ vymyšľel, že muži šešdza v karčme a ženy še motaju kolo pece. A kedz už bula poradne na... ta, pomučila desku, lapila do ruky valek, vyvaľkala cesto a položila ho na vymascenu bľahu. S paľcami ho rozcahla po calej ploche, žeby bula das centimetrova hrubka a pomascila s oľejom. Naverch posypala borofky, položila na stol, kukla von oknom, či stary necaha domu (žeby valek zbytočne neukladala do šufľadky) ale kedz ani Dunčo pri plociku nekrucil s chvostom, urobila posypku: hrubu muku rozdrobila s ceplým maslom a cukrom a posypala s ňu kolač. Priložila do peca a šturila pjesc do rury. Už, už še zbírala, že še vraci na druhu inšpekciu do kuhyne pri bare a povje Monike svojo, aľe tu še otvorili dzvere a vošla Tekelyčka aj z vnučatkami, ženy šedli k stolu a začali rozebirac, co še v dzedzine od včera stalo noveho. A kto pozna, jaky je Hnilčík dľuhy, ta zna, že už v polovici dzedziny, dagdzi pri slobodarni bul kolač šumne hnedy a kedz kus vychladol, ta aj Tekelyčkino vnučeta še na modro olizovali, ženy klebecili, za oknom še začalo zmrakac, hľopom pri barpulce už kymkali hlavy a šicke buli spokojne.

Bo jak hvári klasik:

JAK MALO STAČI SLOVAKOM KU ŠČESCU

KEDZ JE KAŽDY CALY DŽEŇ NA SVOJIM MESCU

Michal Buza starší

dokončenie zo str. 6

Moje meno však nevymizlo, Spišskú úspešne reprezentoval aj môj syn Václav. Boli to skvelé časy a musím podotknúť, že to bolo oveľa jednoduchšie ako dnes.

Skúste to vysvetliť

Hoci nie každý bude som mnou súhlasiť, ja na starý režim nemôžem povedať ani jedno krivé slovo. Vyrastal som v skromných podmienkach, otec nám umrel skoro, no napriek tomu som od klubu dostal všetko, čo som potreboval. Výstroj, výjazdy, to všetko bolo zabezpečené, nikde neboli skryté poplatky a hoci nebol luxus, všetko čo sme potrebovali, sme dostali v podstate zadarmo. Na druhej strane museli ste byť dobrý, ak ste sa chceli niekam dostať, neexistovala korupcia, či tlačenie detí rodičmi do zostavy, tak ako sa to deje teraz, a ne-

zakrývajme si oči aj v Spišskej Novej Vsi. Do klubov sa robil výber, nie nábor, najpodstatnejší bol výkon, nie bankové konto rodičov. My sa čudujeme, prečo upadá slovenský, či český hokej, ale nemáme čomu. Je to

len dôsledok a výsledok chorej doby, v ktorej žijeme. A to, čo sa deje v spoločnosti, to sa deje aj v hokeji. Za mojich čias talenty hrávali, dnes ak nemajú peniaze, končia. Taká je realita. No problém je aj v mládeži, kto-

rá nám vyrastá. Len málo detí je ochotných na sebe skutočne makat', jednoduchšie je sedieť za počítačom a tam virtuálne vyhrať aj Stanley cup. Pamätám si na geniálneho obrancu Spišakov Stana Jasečka. Ten nemal

„supertalent od Boha“, no neskutočnou drinou sa vypracoval na elitného obrancu európskych parametrov. A práve tá chuť a vôľa niečo dokázať mi dnes u detí chýba.

Máte 62 rokov a môžete porovnávať, bilancovať, hodnotiť. Aký je podľa vás rozdiel medzi hokejom vašej doby a tým dnešným?

Súčasný hokej je určite rýchlejší. Po zrušení červenej čiary sa

stal priamočiarejší a jeho atraktivite to určite prospelo. Hráči sú robustnejší, hrá sa viac do tela, strely sú i vďaka modernejším technológiám tvrdšie. Čo sa týka brankárskych štýlov, dnes sa chytá úplne inak. V súčasnos-

ti skoro každý brankár ide hneď na kolená a snaží sa v pokľaku vykrývať celú bránu. Mám pocit, že za našich čias sme v bráne viac korčuľovali, viac sme sa presúvali, či to bolo efektívnejšie, ťažko povedať. Mojimi idol-

mi boli páni brankári – Dzurilla, Holeček, no aj súčasní gólmani Jaro Halák, Peťo Budaj, či Jano Laco majú obrovskú kvalitu a je radosťou sa na nich pozerať.

Na záver otázka aj o súčas-

nom spišskonovoveskom hokeji. Ako ho vidíte Vy?

Zdá sa, že sa začína blýskať na lepšie časy. Mám veľkú radosť, že sa začal angažovať Ľubo Vaic. Je to úžasný chlapík, ktorého poznám od malička, sme ako rodina a práve on môže dať spišskému hokeju ešte veľmi veľa. Na ľade i na funkcionárskom poli. Prsty držím aj trénerovi Křemenovi, proti ktorému som voľakedy hrával a všetkým, ktorí v dobrom priložia ruku k dielu. Asi najväčším problémom bude vrátiť fanúšika na štadión, jeho dôvera je po rokoch tvrdo skúšaná, no je to nová výzva, ku ktorej sa treba postaviť čelom. Ja len dúfam, že sa ešte na našom nádhernom zimáku dožijem zimomriavkového pocitu, keď 5000 ľudí doslova reve – NOVÁ VES. Pre mňa to bol určite jeden z najkrajších športových zážitkov v mojom hokejovom živote. **-ob-**

PREDSTAVUJEME „MALÉ ŠPORTY“ - PLÁŽOVÝ VOLEJBAL

PIESOK, SLNKO, VODA, BIKINY A PARÁDNY VOLEJBAL. BEACHVOLEJBALOVÝ TURNAJ VYPÁLIL NA JEDNOTKU

Prvý augustový víkend patril na spišskonovoveskom kúpalisku prívržencom slnka, dokonalým ženským krivkám, vôni opaľovacích krémov, či kvalitnému steetbalu. V rámci vydarenej akcie Zipser Bikiny party však Spišský Patriot zameral inú športovú disciplínu, ktorá sa však dokonale hodila k vytvorenému koloritu spomenutej party a stala sa dokonca jej hlavným hitom. Na výborne pripravených pieskových ihriskách prebiehal seriál Majstrovstiev Slovenska (MSR) v plážovom volejbale.

Séria B bravúrne zvládnutá, Vartovníková chce o rok Á - čko

Organizáciu tohto významného podujatia si vzalo pod ochranné krídla bývalé skvelé libero VK Spišská Nová Ves Lenka Vartovníková a ten kto pozná Lenku, nám dá iste za pravdu, že vhodnejšieho človeka na takýto job by ste na Spiši pravdepodobne nenašli. „Seriál MSR je rozdelený do dvoch sérií a hrá sa počas dvoch mesiacov roka. Sme veľmi šťastní, že Spišskej sa dostalo tej cti a jeden zo seriálov MSR sme mohli usporiadať práve tu u nás. Je to síce „len“ séria B, no aj tak sa tu zišli skvelí beachvolejbalisti, ktorí dokonale ovládajú svoje remeslo a sme veľmi radi, že po jeho skončení vyjadrili slová uznania a chvály na celú organizáciu, či atmosféru. Organizátor si dal záležať, turnaj bol slušne dotovaný a pevne verím, že už o rok tu dotiahneme aj A-čkovú sériu. Podmienky na to máme, entuziazmus nechýba, som presvedčená, že sa nám to podarí,“ odhodlane skonštatovala sympatická „šéfka“ turnaja. A ako bývalá správna volejbalistka aj ona natiahla na seba priliehavé bikiny a spolu so svojou sparring partnerkou, tiež bývalou volejbalistkou Spišskej Novej Vsi

Majkou Hnáťovou, sa vydali bojovať do pieskového ringu. A baby rozhodne nesklamali. Obsadili skvelé druhé miesto, keď ich vo finále zdolalo len reprezentačné sesterské duo Murinových. „Na to, že ani ja ani Majka sa turnajov neúčastňujeme, to dopadlo celkom dobre. Samozrejme nás mrzí, že sme vo finále prehrali, ale treba uznať, že súperky boli o ten kúsok lepšie. Beachvolejbal je perfektnou výplňou leta, je tu kopeč zábavy, stretávajú sa tu skvelí ľudia. Samostatný klub plážového volejbalu na Spiši neexistuje, funguje len akási „odnož“ v rámci Volejbalového klubu SNV,“ objasnila Vartovníková. A keďže Lenka je stále v skvelej volejbalovej kondícii, zaujímali nás jej volejbalové plány. „Potrebovala som si po dvoch operáciách oddýchnuť a uvidíme akým smerom sa uberie moja kariéra. Priznám sa, že môj rodný klub mi je po tých všetkých zmenách a hlavne orientácii na zahraničné hráčky tak trochu cudzí, no neodsudzujem to, len mám na to svoj názor. Oslovila ma Evka Fabiánová, či by som im nepomohla s mládežou, zvažujem túto ponuku a asi ma zlomia. Takže, ak sa v hale uvidíme, tak už len na trénerskom poste. Hráčsky už asi nie,“ po-

odhalila nám svoje plány do budúcnosti.

Hnáťová v Nemecku spokojná, Lenke príde pomôcť vždy

Ako sme už spomínali Lenkinou partnerkou pod rozpáleným augustovým slnkom bola bývalá vynikajúca smečiarka VK SNV Majka Hnáťová. Tá pred dvoma rokmi opustila Spišskú Novú Ves a jej novým volejbalovým domovom sa sta-

lo Nemecko. Presnejšie v klube Volleyball Club Neuwied 77 hráva tretiu ligu a v krajine novopečených majstrov sveta vo futbale je veľmi spokojná. „Bola som veľmi prekvapená úrovňou tamojšej tretej ligy. Jej najlepšie tímy by určite odohrali vyrovnané stretnutia so Sláviou, či Doparastavom. Mne v Nemecku nič nechýba, chodím tu do školy, hrám parádny volejbal, všetko funguje tak ako má, nemám sa na čo

sťažovať,“ pochválila sa s novým angažmánom sympatická čiernovláska. A čo ju zlákalo na Spiš? „Jednoznačne moja super kamarátka Lenka Vartovníková. Ale nielen ona. Ja mám na Spiš veľmi pekné spomienky, sú tu ľudia, ktorých mám rada. No a keď Lenka zavolala, že potrebuje sparring, neváhala som ani chvíľku. Plážový volejbal hrám len tak zo zábavy, ak vyjde počasie a partia, je to super relax a dobrá príprava.

A videli ste, nechýbalo veľa a mohli sme to celé vyhrať. Ozaj sa mi to celé páčilo a ak by Spišská vyrukovala s ponukou... ktovie,“ so smiechom hlase dodala bývala smečiarka, ktorej „delovky“ sponad vysokeho sita poriadne zamestnávali obrany protihráčok. A čo tak pošepnúť volejbalovým bossom Spiša, že existuje vo výbornej forme hrajúce duo Vartovníková – Hnáťová? Ktovie... **-ob-**

BASKETBALOVÉ NOVINKY ZO SPIŠA

Hoci je dovolenkové obdobie v plnom prúde a väčšina športovcov oddychuje, leto je pre funkcionárov snáď najdôležitejším obdobím roka. Veď pripraviť a zabezpečiť ten svoj tím na nadchádzajúcu sezónu nie je v dnešných ťažkých časoch vôbec jednoduché. Spišský Patriot nahliadol do kuchýň všetkých „veľkých“ klubov v našej metropole a pozrel sa, aké menu sa bude v sezóne 2014/2015 ponúkať náročnému spišskonovoveskému fanúšikovi. V seriáli na pokračovanie začíname najviac sledovaným spišským športom - basketbalom.

BK AC LB 04 Spišská Nová Ves – pokus o reštart

Najpopulárnejší spišskonovoveský klub BK AC LB 04 Spišská Nová Ves má za sebou veľmi ťažkú sezónu. Nebezpečne roztočená finančná špirála dosiahla pred dvoma rokmi svoj vrchol a aj na Spišiakov „prišli suchoty“. Sezónu síce so ctou odohrali, no posledné miesto nie je tým, na čo boli skvelí fanúšikovia zvyknutí. V kádri sa vymenilo zopár „lacných“ legiónárov, projekt zapracovávania odchovancov mal mierne trhlíny, no napriek tomu sa funkcionári snažili a sezónu dohrali pred plným hľadiskom, ktoré im i svojim hráčom nakoniec aspoň za nezlomné odhodlanie aplaudovalo v stoji. Ročník 2013/2014 je však minulosťou a zdá sa, že aj na Spiši svitá na lepšie časy. A hoci to nie je ohromný finančný východ slnka, predsa len svetielko zlepšenia je badať. Už v júni začali zberať v novoveskej hale prevažne domáci odchovanci a po júlovom oddychu vyšli Novovešťania s pravdou von. Milana Černického, ktorého zlákala bratislavská Karlovka a stal sa zároveň reprezentačným koučom národného

tímu, strieda pri kormidle iný spišskonovoveský srdciar a odborník Ivan Kurilla. A rezy nastali aj v hráčskom kádri. „Začnem smutnejšou správou. Nepodarilo sa nám dohodnúť s Vladom Hovaniákom, ten dostal v Prievidzi jednoducho lepšie podmienky a rozhodol sa pre baníkov. V novom pôsobisku mu prajeme všetko dobré,“ začala neradostnou zvesťou manažérka BK Silvia Glejdurová. Jej ďalšie slová však už zneli optimistickejšie. „Ako sme už dlhšie avizovali, gro tímu budú tvoriť domáci hráči. Dohodnuli sme so Števom Bečarikom, Jánom Brutovským, Lukášom Krajňákom, Tomášom Osvaldom, Adamom Antonim, Danielom Lenártom. Mužstvo bude doplnené aj hráčmi z juniorského družstva, Tomášom Pánisom, Matejom Kamenickým, prípadne ďalšími, ktorí si svoju účasť vybojujú v prvých týždňoch prípravy. Dobré si však uvedomujeme, že ak chceme byť konkurencieschopní, potrebujeme družstvo doplniť. Som rada, že môžem Spišiakom predstaviť aj zahraničné posily. Pod zmluvou máme 201 cm vysokého a 102 kg vážiaceho, 25-ročného amerického pivota Anthonyho Banksa, ktorý v uplynulých sezónach obliekal dres účastníka NCAA Shorter Hawks College. V sezóne 2012/2013 dokonca so svojim tímom túto prestížnu ligu vyhral. Veríme, že Anthony do tímu zapadne a vhodne vyplní dieru, ktorú sme na poste pivota mali,“ vymenúva

vynovený káder Spišakov Glejdurová. A potešiteľné je, že Spišiáci mysleli aj na najdôležitejší post v basketbale. Na poste rozohrávača sa „Novejšia“ bude spoliehať na služby Gorana Bulatoviča. „Goran je snáď slovenským priaznivcom basketbalu známy. V minulej sezóne pôsobil tento 184 cm vysoký rozohrávač v Interi Bratislava, kde nastúpil v 32 zápasoch v priemere 11,6 minúty na zápas a dosiahol 3,3 bodu. Verím, že na Spiši sa jeho produktivita ešte zvýši a bude platným členom nášho tímu. Obe zahraničné posily sa k tímu pripoja 15.8.,“ dodala manažérka BK.

Rūcon 2014 Spišská Nová Ves – v novom šate za novými cieľmi

Záver minulej sezóny by basketbalistky Rūconu Spišská Nová Ves najradšej zbalili do škatule s názvom „Zabudnúť“ a zakopali niekde poriadne hlboko do basketbalového prázdna. Spišiacky sa cez Šamorín nedokázali prebiť do ich vysnívaného semifinále a následne im SBA zastavila činnosť. Novovešťankám skontumovali všetky ich zápasy o umiestnenie a nad Rūconom sa začali sťahovať čierno – čierne

mraky. Po basketbalovom Slovensku sa sušalo, že ženský basketbal na Spiši dostal definitívne K.O. Nakoniec sa však všetko vyjasnilo, po búrke opäť vyšlo slnko a dnes už predstaviteľia Rūconu 2014 Spišská Nová Ves hlásia – „Extraliga sa na Spiši hrať bude!!!“ „Podmienky boli tvrdé, ale dokázali sme ich splniť. Úhrada celého vkladu do súťaže (4000 Eur) ako i vklad vo výške 5000 Eur do rezervného fondu ZŽBK bol hlavnou podmienkou pre udelenie voľnej karty. Nakoniec sme ju dostali a sme veľmi radi, že v budúcej sezóne bude na Spiši kvalitný ženský basketbal pokračovať,“ objasnila situáciu okolo Rūconu 2014 nová športová riaditeľka Michaela Demečková. Jej brat Dávid Demečko ostáva koučom Spišiackov a zároveň bude vystupovať ako hlavný štatutár klubu. Na Spiši sa okrem extraligy bude hrať aj stredoeurópska liga CEWL, ktorá má byť náhradou za zaniknutú MEL-ku. Spišiacky začínajú s prípravou na novú sezónu 15.8.2014 a celkom jasno už majú aj o tom, kto bude modro – biely spišskonovoveský dres obliekať. „Dohodnuli sme s Dianou Beňuškovou, Katkou Slimákovou, Evou Rehákovou a špeciálnu dohodu máme aj s Luciou Láskovou. Máme veľký záujem o zotrvanie našej elitnej pivotky Giny Palušnej, rokovania sú v plnom prúde. Z minuloročného kádra odišla Miriam Mackulínová do Francúzska a Monika Muchová do Banskej Bys-

trice, týmto im veľmi pekne ďakujeme za ich služby a v nových pôsobiskách im prajeme veľa športových úspechov. Čo sa týka nových tvári, zmluvy máme podpísané s Angelikou Oravcovou, ktorá k nám prichádza z Piešťan i Petrou Jackovou obliekajúcou v minulej sezóne dres Cassovia Košice. Tesne pred podpisom je Nikoleta Feketeová zo Šamorína, na lane máme ešte dve slovenské hráčky, uvidíme, či sa dohodneme. Zo Spartaku Moskva k nám prichádza ruská reprezentantka do 20 rokov a veľký ruský talent Júlia Gladkovová a pod kôš srbská 191 cm vysoká pivotka Nataša Mijatovičová,“ vymenúva novozložený káder Demečková. Ako sme už spomínali, Spišiacky odpália prípravu 15.augusta. Od 5.9 – 9.9.2014 sa zúčastnia turnaja v Jeľenej Gore a 19.9 – 21.9. 2014 ich čaká domáci Rūcon Cup. A ten bude mať hviezdne obsadenie. „Naštartovali sme spoluprácu so Spartakom Moskva a aj tento gigant prídje na náš turnaj. Okrem neho máme rozpracované ďalšie zaujímavé kluby. Verím, že turnaj bude mať skvostnú úroveň,“ poodhalila smelé plány športová riaditeľka Rūconu. A aké ciele majú Spišiacky pred novým ročníkom? „Nejdeme do žiadnych veľkohubých vyhlásení o medaile. Chceme hrať poctivý basketbal a ním baviť divákov. Verím, že ich opäť pritiahneme do haly a že im ponúkne kvalitný produkt,“ doplnila Michaela Demečková. **-ob-**